

Kadernota 2022

Hoofddoelstelling

De kerntaak van WerkSaam is het zo snel mogelijk aan werk helpen van werkzoekenden en het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten. Als werk (nog) niet mogelijk is verstrekt WerkSaam een uitkering. WerkSaam voert de beleidsontwikkeling, -vaststelling en -uitvoering van de volgende wettelijke en daarvan afgeleide regelingen uit:

- a. Participatiewet
- b. Wet sociale werkvoorziening (WSW);
- c. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (Ioaw);
- d. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz);
- e. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz);
- f. Aanpak laaggeletterdheid: Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie).

Algemeen

De missie en visie van WerkSaam is gericht op het bemiddelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij staan voor werk, ontwikkeling en inkomen. Dit doen we door maatwerk te leveren, per persoon te kijken wat nodig is om iedereen te laten participeren in de samenleving. Daarbij laten we iedereen naar vermogen werken. Dit sluit perfect aan bij de ambities vanuit het Pact van Westfriesland: "het arbeidspotentieel in de regio WF optimaal benutten". Het is belangrijk dat werkgevers betrokken zijn. Zonder werkgevers kunnen wij de doelstellingen niet halen. Naast werkgevers werkt WerkSaam veel samen met andere ketenpartners als: UWV, gemeenten, hulpverleners en onderwijsinstellingen.

Onze opdracht is om de verschillende doelgroepen van WerkSaam te bemiddelen richting werk. Het gaat om mensen met een SW-dienstverband of beschut werk, bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden. WerkSaam werkt daarbij op basis van in-, door- en uitstroom. Hieruit vloeien 3 doelstellingen voort: het beperken van de uitkeringslast, het ontwikkelen van cliënten en het bevorderen van de uitstroom van cliënten naar regulier werk.

Doelstellingen: wat willen we bereiken in 2022 (anders dan bestaand beleid)?Nieuw beleidsplan 2022-2025, implementeren en uitvoeren

In het eerste kwartaal 2021 legt WerkSaam de beleidsevaluatie (2018-2020) voor aan de gemeenteraden en haalt WerkSaam input op voor het nieuwe beleidsplan. Bij het schrijven van deze kadernota is de inhoud van het beleidsplan dus nog niet bekend. De hoofddoelstelling zal onveranderd blijven: ontwikkeling, werk en het beperken van de uitkeringslast. Op basis van de beleidsevaluatie ziet WerkSaam een aantal kansen en bedreigingen en doet WerkSaam voorstellen aan de raden voor het aanscherpen van bestaand beleid en voor nieuwe kaders.

Voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving: Landelijke ontwikkelingen implementeren

Sociale zekerheid is altijd aan veranderingen onderhevig. Bij het schrijven van de kadernota zijn de volgende wijzigingen bekend:

1. Wet Inburgering januari 2022

De nieuwe wet biedt kansen voor onze cliënten die moeten inburgeren. Het leren van de taal en re-integratie naar werk wordt beter gecombineerd. De gemeenten maken

beleid voor de uitvoering van deze wet. WerkSaam krijgt naar verwachting een rol in de uitvoering. De Westfriese gemeenteraden nemen hierover rond december 2020 een besluit. Na besluitvorming in de raden, worden de taken en verantwoordelijkheden van WerkSaam nader uitgewerkt. In nauwe samenwerking met de gemeenten, zal WerkSaam dit in 2021 implementeren.

2. Breed Offensief (nog geen besluitvorming¹)

Dit wetsvoorstel is van februari 2020, maar besluitvorming blijft tot nu toe uit. Het wetsvoorstel heeft direct invloed op de dienstverlening aan de cliënten van WerkSaam. Het wetsvoorstel heeft als doel:

- Maatregelen te treffen waardoor mensen met een beperking meer waarborgen krijgen voor ondersteuning op maat met uitzicht op duurzaam werk;
- Werk voor mensen aantrekkelijker te maken doordat het meer loont en drempels worden weggenomen;
- Het simpeler maken voor werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen;
- Dat werkgevers en werkzoekenden elkaar makkelijker weten te vinden.

3. Wetsvoorstel passend aanbod (nog geen besluitvorming²)

Dit wetsvoorstel moet bereiken dat gemeenten alle bijstandsgerechtigden een passend, niet vrijblijvend aanbod doen. Dit heeft invloed op de dienstverlening door WerkSaam, maar vraagt ook extra inspanning van de gemeenten voor begeleiding van zorgcliënten.

Verwachtingen ten aanzien van 2022 – 2024 (anders dan bestaand beleid)?

Maatschappelijke impact

WerkSaam ziet het gedachtengoed van de betekenis economie als een belangrijke ontwikkeling die helpt om onze doelstellingen in te vullen. Bij betekenisvol ondernemen maak je het verschil voor mensen in hun welvaart, welzijn en welbevinden. Wij willen hier nog meer dan nu al het geval is een voorbeeld in zijn en dit uitdragen naar werkgevers in de regio. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om onze cliënten naar werk te bemiddelen. Daarmee beperken we niet alleen de uitkeringslast, maar vergroten we de maatschappelijke impact door bijvoorbeeld eenzaamheid tegen te gaan, overlast te beperken, schulden te voorkomen, het beroep op zorg te verminderen enz.

Taakstelling beschut werk

WerkSaam biedt werk aan mensen met een indicatie beschut werk. Hierdoor participeren ze volop in de samenleving. Het kader voor het aantal plaatsingen wordt bepaald door de landelijke taakstelling die aan gemeenten wordt opgelegd. Eind 2020 ontstaan er wachtlijsten. Het aantal geïndiceerden beschut werk is groter dan de taakstelling. Gemeenteraden nemen in 2021 een besluit over de wachtlijsten. Als de gemeenteraden hiermee instemmen, kan WerkSaam zorgen voor extra plaatsingen beschut werk.

Tweede Kamer Verkiezingen 2021

Landelijk zijn diverse rapporten uitgekomen met adviezen over wijzigingen in arbeidsmarktbeleid en sociale zekerheid. 17 maart 2021 zijn de Tweede Kamer verkiezingen. De nieuwe regering zal naar alle waarschijnlijkheid wijzigingen in het rijksbeleid doorvoeren. Dit zal zeker ook impact hebben op WerkSaam.

¹ De behandeling in de commissie van de Tweede Kamer staat (bij het schrijven van deze kadernota) gepland op 14 december 2020 en het plenaire debat in week 51.

² Er is nog geen datum bekend voor behandeling in de Tweede Kamer.

Doorontwikkelingen staand beleid

Verder verbeteren dienstverlening

We verbeteren onze dienstverlening door stappen te zetten naar een meer digitaal georiënteerde en data gestuurde organisatie. De medewerker kan zich focussen op niet-routinematig, interactiever werk. Hierdoor ervaart de cliënt naast een toegankelijker dienstverlening ook een persoonlijker dienstverlening. De doorontwikkeling in datagestuurde werken draagt hier bijvoorbeeld aan bij. We maken in 2020 de slag dat we data niet alleen gebruiken voor verantwoording en terugkijken, maar ook voor voorspellende analyses.

In 2020 heeft WerkSaam een evaluatie van de leerwerkbedrijven uit laten voeren om te kijken of de veranderingen in de doelgroepen (ouder worden SW-ers, meer beschut werkers met andere problematiek en meer cliënten met een kwetsbare achtergrond) nog past bij de werksoorten die we bieden en of de werksoorten nog passen bij de vraag van de markt. Na de evaluatie heeft WerkSaam gezien dat de huidige opzet goed is, maar dat als de leerwerkbedrijven nog nadrukkelijker als 'vliegwiel' voor de re-integratie in worden gezet, er nog meer resultaat mogelijk is. Dit heeft geleid tot een actieagenda bij WerkSaam, zodat in 2021 de eerste verbeteringen al zichtbaar moeten zijn. Er komt meer diversiteit in trajecten en werksoorten, zodat het aanbod zowel beter aansluit bij de veranderde behoefte (ontwikkelpunten) van cliënten als bij de arbeidsmarkt. In 2022 verwacht WerkSaam dit verder door te ontwikkelen.

Wat gaan we doen?	Waarom doen we dit?	Wat mag het kosten?	Planning
Het beleidsplan 2022-2025 uitvoeren	Bestuursbesluit	Binnen de vastgestelde begroting	2022-2025
De opdracht ³ van de gemeenten voor uitvoering van delen van de wet Inburgering uitvoeren	Bestuursbesluit	Conform dienstverleningsopdracht ⁴	2022-

Bijlage:

- Financiële kengetallen (weerstandvermogen, indexatie, gemeentelijke bijdrage, etc.)
- Financiële meerjarenraming
- Overzicht bijdrage per gemeente

³ De reikwijdte van de opdracht is bij het schrijven van deze kadernota nog niet bekend. Besluitvorming in de raden moet nog plaatsvinden.

⁴ Als de opdracht en het budget duidelijk zijn, kan dit opgenomen worden in de begroting.

Bijlage a. Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen

De algemene reserve bedraagt op basis van de 'Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen' maximaal 2,5% van de totale lasten. WerkSaam heeft met de deelnemende gemeenten afgesproken dat hiervan alleen mag worden afgeweken als uit een risicoanalyse blijkt dat een hoger weerstandsvermogen noodzakelijk is.

Bij een organisatie als WerkSaam past een weerstandsratio groter of gelijk aan 1 (begroot 2021 = 1,02). Dit geeft WerkSaam de mogelijkheid om ondernemend te zijn, wat nodig is om de toegevoegde waarde (blijvend) te realiseren en daarmee de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te verlagen. Daarbij voorkomt een gezond weerstandsvermogen dat WerkSaam bij tegenvallers extra geld moet vragen bij de gemeenten.

Kengetallen

De kengetallen geven inzicht in de financiële positie van WerkSaam. Er bestaan (nog) geen landelijke richtlijnen over de hoogte van de kengetallen. Wel heeft het Algemeen Bestuur normen geformuleerd met betrekking tot de kengetallen:

Kengetallen BBV	Categorie A minste risico	Categorie B gemiddeld risico	Categorie C meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voor de netto schuldquote en het solvabiliteitsratio heeft WerkSaam de ambitie die uit te laten komen in categorie A. Voor de structurele exploitatieruimte is categorie B voldoende.

De inschatting van de kengetallen voor de begroting 2022-2025 is als volgt:

Kengetallen BBV	B2022	B2023	B2024	B2025
Netto schuldquote				
Zonder correctie doorgeleende gelden	A	A	A	A
Met correctie doorgeleende gelden	A	A	A	A
Solvabiliteitsratio	A	A	A	A
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	B	B	B	B
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage b. Financiële meerjarenraming

Gemeentelijke bijdrage

Vanuit de gemeenten zijn de volgende geldstromen richting WerkSaam te onderscheiden:

- a. *Rijksvergoeding participatie (90 procent)*
- b. *Rijksvergoeding BUIG / BBZ*

De rijksvergoedingen zijn gebaseerd op de bedragen die voor de jaren 2022 en verder bekend zijn gemaakt via de septembercirculaire 2020 (a.) en de voorlopige verdeling 2021 BUIG zoals door de rijksoverheid gepubliceerd op 30 september 2020 (b.). De rijksvergoeding participatie is taakstellend voor WerkSaam. Voor de BUIG / BBZ wordt het verschil tussen de rijksvergoeding BUIG / BBZ en uitkeringslasten jaarlijks met de gemeenten verrekend. Voor alle gemeenten samen is het voordeel op de BUIG in 2018 € 3,2 miljoen (6,8%) in 2019 € 2,4 miljoen (5,1%) en in 2020 naar verwachting € 5,6 miljoen (11,2%).

Herijking gemeentefonds 1 januari 2022

De verdeling van het gemeentefonds gaat op de schop. Onder andere de rijksvergoeding participatie en de begeleidingsmiddelen nieuwe doelgroep zijn dan (deels) onderdeel van de algemene uitkering van het gemeentefonds, dit met uitzondering van de middelen voor beschut werk. Deze middelen zullen worden ondergebracht in een decentralisatie-uitkering. Dit laatste geldt ook voor de Wsw-middelen. De financiering aan WerkSaam blijft gelijk, gemeenten krijgen het alleen uit een ander potje gefinancierd.

Onderdeel	2022	2023	2024	2025
Stand primaire begroting 2022 – 2025				
Saldo lasten en baten begroting = bruto gemeentelijke bijdrage	16.934.075	17.226.218	17.298.218	17.376.218
Indexatie bruto gemeentelijke bijdrage	220.143	0	0	0
Verhoging taakstelling beschut werk	72.000	72.000	78.000	84.000
Wet arbeidsmarkt in balans	PM			
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering	292.143	72.000	78.000	84.000
Nieuw beleid				
Uitvoeringstaken Wet Inburgering	PM	PM	PM	PM
Totaal ingezet / nieuw beleid	0	0	0	0
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering	292.143	72.000	78.000	84.000
<i>Dekkingsmiddelen</i>				
Toegevoegde waarde	5.731.899	5.731.899	5.731.899	5.731.899
Onttrekking reserves	198.000	198.000	198.000	198.000
Gemeentelijke bijdrage uitvoering	10.598.285	10.598.285	10.598.285	10.598.285
Gemeentelijke bijdrage beschut werk	698.034	770.034	848.034	932.034
Totaal dekkingsmiddelen kadernota 2021	17.226.218	17.298.218	17.376.218	17.460.218
Stand kadernota voor begroting 2022 - 2025 (gemeentelijke bijdrage)	0	0	0	0

Indexatie bruto gemeentelijke bijdrage

De bruto gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken volgt de indexatie zoals door de regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord vastgesteld. Voor 2022 is deze indexatie 1,3% (prijsindex 1,4% x 30% + loonindex 1,3% x 70%). De hoogte van de netto gemeentelijke bijdrage is mede afhankelijk van het resultaat dat wordt behaald uit de toegevoegde waarde. Dit betreft het saldo van omzet minus directe kosten van de Leerwerkbedrijven. De netto gemeentelijke bijdrage is het

bedrag dat de gemeenten uiteindelijk betalen voor de dienstverlening door WerkSaam en in de begroting van de gemeenten is terug te vinden.

De opbouw en indexatie van de bruto naar de netto gemeentelijke bijdrage is als volgt:

	Begroting 2021	Begroting 2022
Bruto gemeentelijke bijdrage	16.316.075	16.316.075
Bijdrage gemeenten beschut werk	618.000	690.000
Indexatie bijdrage gemeenten 2022		212.109
Indexatie bijdrage gemeenten beschut werk		8.034
-/- toegevoegde waarde	-5.731.899	-5.731.899
-/- onttrekking reserves	-198.000	-198.000
Netto gemeentelijke bijdrage	11.004.176	11.296.319

Verhoging taakstelling beschut werk

Gemeenten krijgen een taakstelling beschut werk opgelegd. Deze taakstelling loopt jaarlijks op. WerkSaam geeft invulling aan de taakstelling door het plaatsen van mensen met een indicatie beschut werk. De meerkosten die hiermee gepaard gaan worden vanaf de begroting 2021 vergoed door gemeenten (zie Kadernota 2021).

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage is verdeeld in twee posten. De eerste is de bijdrage in de uitvoeringskosten van WerkSaam. De tweede is de bijdrage in het tekort dat ontstaat op de toegevoegde waarde omdat beschut werkers minder toegevoegde waarde genereren dan de Wsw medewerker. Dit wordt veroorzaakt door de lagere subsidie die het Rijk geeft voor een beschut werker ten opzichte van de Wsw-medewerker.

De economische gevolgen van Corona zorgen er voor dat het aantal cliënten stijgt. Deze stijging zal in 2021 verder doorzetten. Voor de begroting 2022 gaan wij er van uit dat we onze dienstverlening op peil kunnen houden binnen de huidige bezetting en gemeentelijke bijdrage. Innovatie op het gebied van informatisering en automatisering geeft hiervoor de ruimte, mits de stijging niet te extreem is. Ook zullen de economische gevolgen van Corona worden opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2022.

Wet Arbeidsmarkt in balans (WAB)

Met ingang van 1 januari 2020 geldt de WAB. De WAB heeft als impliciet doel om meer arbeidszekerheid te realiseren door tijdelijke contracten te ontmoedigen. Tijdelijke contracten worden duurder voor de werkgever. Het risico is groot dat werkgevers daardoor minder mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen. Met een tijdelijk contract kan de medewerker zijn motivatie en inzet laten zien, en naar een vast contract toe werken. De WAB werkt dit tegen.

De WAB schrijft ook voor dat een werkgever dezelfde arbeidsvoorwaarden moet bieden aan een medewerker in dienst bij een inlener (gedetacheerd) als aan een eigen medewerker. Voor de doelgroep Wsw maakt de WAB een uitzondering. Zij blijven vallen onder de Cao Wsw, ook als zij bij een ander bedrijf gedetacheerd zijn. De doelgroep Beschut Werk heeft tot nu toe geen cao, waardoor de cao van de inlener toegepast moet worden. Bij WerkSaam gaat het dan in 2020 om de toepassing van de cao Wsw, met uitzondering van een pensioenvoorziening. Die is pas verplicht vanaf 2021. De VNG en de vakbonden zijn in onderhandeling over een cao Participatiewet voor beschut werkers. De verwachting is dat de nieuwe cao op 1 januari 2021 ingaat.

De volgende punten werken kostenverhogend (totaal € 305.000):

- Voor tijdelijk personeel is de WW-premie 5 procent hoger dan voor vast personeel;
- Er moet verplicht een transitievergoeding worden betaald aan het einde van een (tijdelijk) dienstverband;
- Vanaf 2021 gaat een pensioenpremie gelden voor personeel dat via een payroll constructie/detachering werkt;
- Arbeidsvoorwaarden in de cao Participatiewet zullen meer kosten met zich meebrengen dan de huidige beperkte voorwaarden voor Beschut werkers.

WerkSaam berekent de eerste drie punten (€ 170.000) zoveel mogelijk door in prijzen naar opdrachtgevers. Voor de post beschut werk (€ 135.000) geldt dat deze kostenverhogend werkt. Er zijn nog onzekerheden, daarom is de WAB onderdeel van de risicoparagraaf vanaf de begroting 2021. Dit betekent dat WerkSaam een nadeel opvangt binnen de algemene reserve. Als het nadeel niet gecompenseerd wordt door het Rijk en het een structureel karakter krijgt verwerken we dat in de kadernota voor volgend jaar.

Nieuw beleid: uitvoeringstaken wet inburgering

WerkSaam krijgt een rol in de uitvoering, niet in de beleidsvorming. De kosten voor de uitvoering zijn nog niet bekend. Als financieel kader geldt dat de kosten moeten passen binnen de gelden die het Rijk beschikbaar stelt aan gemeenten.

Mogelijkheden om te besparen

WerkSaam heeft vanaf de begroting 2021 een structurele bezuiniging gerealiseerd van € 463.000 op de bedrijfsvoering. Het aantal cliënten stijgt als gevolg van economische ontwikkelingen (Corona). Dit vangen we, mits de stijging niet extreem is, op door innovatie in de uitvoering.

Wij zien om bovengenoemde redenen geen mogelijkheden om de gemeentelijke bijdrage verder te verlagen. Onze opdracht is de participatiewet uit te voeren. Het recht op, en daarmee de instroom in de uitkering, is nauwelijks beïnvloedbaar. Aan inwoners met een naderend einde uitkering werkloosheidswet wordt voorafgaand aan mogelijke instroom in de uitkering wel dienstverlening aangeboden in de vorm van bemiddeling naar werk. Dat werkt preventief. De uitstroom uit de uitkering is wel in grote mate beïnvloedbaar. De hoge uitstroom zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten, wat in voorgaande jaren heeft geleid tot overall een overschot op de BUIG-gelden (In 2020 naar verwachting € 5,6 miljoen). Snijden in de begroting zal consequenties hebben voor de uitstroom uit de uitkering en daarmee op de BUIG-gelden.

Verdergaande bezuinigingen opleggen aan WerkSaam betekent ook keuzes maken in de dienstverlening naar cliënten binnen de wettelijke taken die gelden voor de uitvoering van onze taken.

Bijlage c. Overzicht bijdrage per gemeente

	Gemeente							Totaal
	Drechterland	Enkhuizen	Hoorn	Koggenland	Medemblik	Opmeer	Stede Broec	
Totaal gemeentelijke bijdrage 2022	665.177	1.074.201	5.660.833	763.120	1.855.433	395.384	882.171	11.296.319
Gemeentelijke bijdrage 2021	612.572	987.294	5.202.379	703.770	1.706.297	363.000	810.863	10.386.176
Bruto indexering 2022	12.504	20.166	106.260	14.229	34.971	7.417	16.562	212.109
<i>Gemeentelijke bijdrage 2022</i>	<i>625.076</i>	<i>1.007.460</i>	<i>5.308.639</i>	<i>717.999</i>	<i>1.741.268</i>	<i>370.417</i>	<i>827.425</i>	<i>10.598.285</i>
Bijdrage beschut werk 2021	35.503	59.089	311.812	39.948	101.075	22.104	48.469	618.000
Indexatie 2022	462	768	4.054	519	1.314	287	630	8.034
Taakstelling beschut werk	4.136	6.884	36.328	4.654	11.776	2.575	5.647	72.000
<i>Bijdrage beschut werk 2022</i>	<i>40.101</i>	<i>66.741</i>	<i>352.193</i>	<i>45.121</i>	<i>114.165</i>	<i>24.967</i>	<i>54.746</i>	<i>698.034</i>

De bijdrage per gemeente is gebaseerd op de verdeelsleutels in de begroting 2021 en geeft daarmee een indicatie.

In de begroting 2022 wordt de verdeling conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regelingen geactualiseerd op basis van de aantallen inwoners en uitkeringsgerechtigden op 1 januari 2021.